

IOANNES CRISPI-
nus Lectoribus.

Istoria illa à Ioanne Sleidano homine doctissimo de statu Religionis & Reipublicæ scripta, ea fide & artificio perfecta est, nullū vt extet hodie planè eodem in genere monumentū, quod ipsi quidem omnes magis habere præ manibus, atque in hominum communem vsū afferre debeamus. Versatur enim ipsa non solum in hominum consiliis describendis, humanarūque rerū casibus & euentibus, sed perumpēs altius, ac Lectoris animum subuectum quodammodo tenens in cælum, admirabilem Dei Opt. Max. providentiam illum in Ecclesiæ suæ moderatione suspicere: auctoritatem eius & potentiam in restituta iam, tot antè seculis miserè sepulta depressaque, ac velut postliminiò reuersa Euangelii veritate

EPISLOLA.

quantunuis remitentibus Inferorum portis, fru-
 straque frementibus totius mundi Principibus,
 adorare: consilium, quod ex leuissimis scintilla-
 rum velut atomis illustrissimas flammaram fa-
 ces passim excitauit, admirari cogit. Quod autē
 ad operis authorē ipsum pertinet, est illius pro-
 fecto studium, diligentia, fides in laude populari
 maxime ponenda: quem quidem priuatarū dis-
 pendio facultatum, contemplationēque Reipu-
 blicae totum in hoc omnino fuisse constat, vt rerū
 optimarum excellentissimarūq; memoriam im-
 mortalitati commendaret. Thucididem quidem
 tam cupidum extitisse veritatis, atque in conte-
 xenda historia integrū aiunt, & anxium rerum
 vti gestarum fidem & seriem magna vi pecu-
 niae etiam ab hoste redimeret. Tantundē & nos
 de Sleidano recipere ac polliceri Reipublicae pos-
 sumus: illū videlicet (sicut ipse de se profitetur)
 dum non rumorū ventos aucupatur, sed ex pu-
 blicis Scriptis, minimēque vanis hominibus insti-
 tuti sui testimonia confectatur, nulli rei pepercis-
 se

EPISTOLA.

se, ne pecuniam quidem excepisse. Quamquam enim exequitur permulta quae coram ipse viderit, necesse tamē fuit, multorū illū auribus audisse, oculis lustrasse multorum: oportuit multos habuisse Coryceos, vel ^{aurōrias} verius, qui tot regnorum, tamq; disitorum locorum historiam afferrent. Non desunt etiam hac aetate, qui hoc in genere versati putentur elegantissime, sed vel nimia credulitate praēiudiciūque distracti, vel supina nescio qua negligentia stupefacti, morbum animi sui facile prodiderunt.

At in hoc nemo, qui quidē plusculum aequitatis attulerit, integritatem & candorem meo iudicio desiderarit: quibus virtutibus duabus eò plus sanè tribuendum videtur, quò plures sunt qui hanc nostram aetatem factionibus adulationibusque nobilitauerunt. Nec verò positum est in omnibus, affectibus imperare, stylūque ita perpetuò dirigere, ut non interdum expatiatur & excurrat. His dotibus atque virtutibus cum cumulatisima sit Sleidani historia, fieri po-

EPISTOLA.

terit miretur vt aliquis, contractam tamen eam à nobis, atque in Commentarium redactam esse. Quis nostri consilij causam rationemque cognouerit, vnà & id quod fecimus approbabit, & nihil ad hominum popularem vtilitatem elegantius effici potuisse iudicabit. Nam cum fieri plerunque negotiorum magnitudine videamus, vt homines alioqui nec ingeniosi mediocriter, nec à literis alieni, à lectione communiū librorū auocentur, quid de eis voluminibus statuamus, quæ suapte mole terrorem quasi quendam incutiunt? Quotusquisque tandem hodie ferè reperitur, qui non potius ex Liuiio selectiora quædam arripiat, quàm eius vniuersum opus vna serie perpe-
tuationeque prosequatur? Prædare igitur tu, ò Flore, qui immobile alioqui virū illum versatilem hoc tempore, volubilemque præstitisti. Nec verò ex eo maior ad te laudis accessio peruen-
rit, quàm ad illum ipsum, qui Sleidanicæ historiæ integrum corpus exceperit, exceptum tribuerit in partes, distributum contrahere coerecereque cæperit.

EPISTOLA.

cæperit. Continet enim Epitome planetantiam,
quantum progressio tota (ne quam authori fa-
ctam iniuriam putes) sed ita, vt resecta bona
parte verborum, tantum reliquum factum id
sit, quod erat in opere neruorum atque senten-
tiarum. Itaque sic illum hac in re versatum de-
bes existimare, vt in ea, quæ vim ingenij magnam
sanè postulet, iudicij maiorem.

Vale.

EPISTOLA

capere. Coniunct enim Episcopi plures sunt,
quorum propositio tota (nequam auctoritate)
Eam univiam putes) sed ita, ut respecta bona
parte verborum, tantum verbum factum id
sit, quod est in opere verborum atque senten-
tiam. Itaque sic illum hanc te verbatim de-
bet consistere, ut in ea parte, ubi ingenui magis
sunt politus, in seipsum innotem.

Vale.

HS
AN
DES
NIS
C

Item zte
nicizade
lures, z
constituer
libellis
mania pr
quod est a
tus Luth
macionib
quum vid
capit mo
que mer
oc anno
ingente